

DO NOT OPEN THE SEAL OF THE BOOKLET UNTIL YOU ARE TOLD TO DO SO
इस पुस्तिका की सील तब तक न खोले जब तक कहा न जाए

A

JDD-43/TGT-PUNJ/X-14

Serial No.

POST CODE/पोस्ट कोड
114/12,115/12,16/13,17/13

Write here Roll number and Answer-Sheet No.
यहाँ क्रमांक एवं उत्तर-पत्रिका संख्या लिखें

611337

Roll No./ अनुक्रमांक

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Answer-Sheet No./ उत्तर-पत्रिका संख्या

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Time Allowed : 2 hours OBJECTIVE TYPE ONE-TIER EXAMINATION Maximum Marks : 200
निर्धारित समय : 2 घंटे वस्तुनिष्ठ वन-टियर परीक्षा अधिकतम अंक : 200

Read the following instructions carefully before you begin to answer the questions.

प्रश्नों के उत्तर देने से पहले नीचे लिखे अनुदेशों को ध्यान से पढ़ लें।

IMPORTANT INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

1. This Booklet contains 200 questions in all comprising the following Sections :

Sections	Test Components	No. of Questions	Page No.
(A) i)	General Awareness	20	4 - 7
ii)	General Intelligence and Reasoning Ability	20	8 - 11
iii)	Arithmetical and Numerical Ability	20	12 - 17
iv)	Test of Language : Hindi	20	18 - 19
v)	Test of Language : English	20	20 - 22
(B)	Post Specific Subject-Related Questions	100	23 - 39

- All questions are compulsory and carry equal marks.
- The paper carries negative markings. For each wrong answer 0.25 mark will be deducted.
- In case of any discrepancy between the English and Hindi versions of any question, the English version will be treated as final/authentic.
- OMR Answer-Sheet is enclosed in this Booklet. You must complete the details of Roll Number, Question Booklet No., etc., on the Answer-Sheet and Answer-Sheet No. on the space provided above in this Question Booklet, before you actually start answering the questions, failing which your Answer-Sheet will not be evaluated and you will be awarded 'ZERO' mark.
- You must not tear off or remove any sheet from this Booklet. The Answer-Sheet must be handed over to the invigilator before you leave the Examination Hall.
- Use of Calculator/Palmtop/Laptop/Other Digital Instrument/Mobile/Cell Phone/Pager is not allowed.
- Candidates found guilty of misconduct/using unfair means in the Examination Hall will be liable for appropriate penal/legal action.
- The manner in which different questions are to be answered has been explained at the back of this Booklet, which you should read carefully before actually answering the questions.
- No Rough Work is to be done on the Answer-Sheet.

उम्मीदवारों के लिए महत्वपूर्ण अनुदेश

1. इस पुस्तिका में कुल 200 प्रश्न हैं, जिनमें निम्नलिखित भाग शामिल हैं :

भाग	परीक्षण विषय	प्रश्नों की संख्या	पृष्ठ क्रमांक
(अ) i)	सामान्य जानकारी	20	4 - 7
ii)	सामान्य बुद्धिमत्ता तथा तार्किक योग्यता	20	8 - 11
iii)	अंकगणितीय एवं संख्यात्मक योग्यता	20	12 - 17
iv)	भाषा परीक्षण : हिन्दी	20	18 - 19
v)	भाषा परीक्षण : अंग्रेजी	20	20 - 22
(ब)	पोस्ट स्पेसिफिक विषय - संबंधी प्रश्न	100	23 - 39

- सभी प्रश्न अनिवार्य हैं तथा सबके बराबर अंक हैं।
- प्रश्न पत्र में नकारात्मक अंकन होगा। हर गलत उत्तर के लिए 0.25 अंक काटा जायेगा।
- यदि किसी प्रश्न के हिन्दी तथा अंग्रेजी अनुवाद में कोई अंतर है तो, अंग्रेजी अनुवाद को ही सही समझा जायेगा।
- इस उत्तर-पुस्तिका में ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रिका संलग्न है। प्रश्नों के उत्तर वास्तव में शुरू करने से पहले आप उत्तर-पत्रिका में अपना रोल नम्बर, प्रश्न पुस्तिका संख्या, इत्यादि तथा इस प्रश्न पुस्तिका में उल्लेखित दिए गए स्थान पर उत्तर-पत्रिका की संख्या लिखें। अन्यथा आपकी उत्तर-पत्रिका को जाँचा नहीं जायेगा और शून्य अंक दिया जायेगा।
- इस पुस्तिका से कोई पन्ना फाड़ना या अलग करना मना है। परीक्षा-भवन छोड़ने से पहले उत्तर-पत्रिका निरीक्षक के हवाले कर दें।
- कैलकुलेटर/पामटॉप/लैपटॉप/अन्य डिजिटल उपकरण/मोबाइल/सेल फोन/पेजर का उपयोग वर्जित है।
- परीक्षा-भवन में अनुचित व्यवहार एवं कार्य के लिए दोषी पाये गये अभ्यर्थी युक्तिसंगत दंडनीय/वैधानिक कार्यवाही के पात्र होंगे।
- विभिन्न प्रश्नों के उत्तर देने की विधि इस पुस्तिका के पीछे छपे हुए निर्देशों में दे दी गई है, इसे आप प्रश्नों के उत्तर देने से पहले ध्यानपूर्वक पढ़ लें।
- कोई रफ कार्य उत्तर-पत्रिका पर नहीं करना है।

Go through instructions given in Page No. 40 (Back Cover Page)

A*

-1-

SEAL

SEAL

SECTION - A

i) General Awareness

1. Which of the following award winning films had no dialogues ?
 (A) "Daasi"
 (B) "Pushpak"
 (C) "Salaam Bombay"
 (D) "Chetak"
2. In whose reign did Kalidas flourish ?
 (A) Kumaragupta
 (B) Skandagupta
 (C) Chandragupta Maurya
 (D) Chandragupta Vikramaditya
3. East India Company was established in
 (A) 1605 AD (B) 1857 AD
 (C) 1600 AD (D) 1575 AD
4. Fundamental Rights are enumerated in which part of the Indian Constitution ?
 (A) Part - III (B) Part - II
 (C) Part - IV (D) Part - I
5. Which of the following qualities of diamond is expressed in terms of carat ?
 (A) Volume (B) Weight
 (C) Colour (D) Lustre
6. Which of the following is not a banking or finance company ?
 (A) Barclay
 (B) Luftansa
 (C) American Express
 (D) HSBC
7. The condition called simple goitre is caused due to the deficiency of
 (A) Iodine
 (B) Calcium
 (C) Thyroxin secretion
 (D) Thyroid stimulating hormone
8. The non-permanent members of the Security Council hold office for
 (A) Three years
 (B) Two years
 (C) Six years
 (D) Five years
9. In India diamonds are quarried from
 (A) Golconda
 (B) Jaipur
 (C) Ratnagiri
 (D) Panna
10. The author of the book "Adventures of Sherlock Holmes" was
 (A) Charles Dickens
 (B) Oliver Goldsmith
 (C) Arthur Conan Doyle
 (D) Sherlock Holmes
11. Minimum and maximum rates of Income Tax in India are
 (A) 15% and 29%
 (B) 20% and 25%
 (C) 20% and 50%
 (D) 10% and 30%

भाग - अ

i) सामान्य जानकारी

1. निम्नलिखित में से किस पुरस्कार जीतने वाली फिल्म में संवाद/डैलाग्स नहीं थे ?
(A) "दासी"
(B) "पुष्पक"
(C) "सलाम बॉम्बे"
(D) "चेतक"
2. किसके शासनकाल में कालिदास उभरकर सामने आए थे ?
(A) कुमारगुप्त
(B) स्कंदगुप्त
(C) चंद्रगुप्त मौर्य
(D) चंद्रगुप्त विक्रमादित्य
3. ईस्ट इंडिया कंपनी की स्थापना कब की गई थी ?
(A) 1605 ई. (B) 1857 ई.
(C) 1600 ई. (D) 1575 ई.
4. मौलिक अधिकारों को भारतीय संविधान के किस भाग में विस्तृत किया गया है ?
(A) भाग - III (B) भाग - II
(C) भाग - IV (D) भाग - I
5. निम्नलिखित में से हीरे के किस गुण को कैरेट में व्यक्त किया जाता है ?
(A) आयतन (B) वजन
(C) रंग (D) आभा
6. निम्न में से कौनसी बैंकिंग या वित्तीय कंपनी नहीं है ?
(A) बर्कले
(B) लुफतान्सा
(C) अमेरिकन एक्सप्रेस
(D) एचएसबीसी
7. साधारण घेंघा/गोयटर किस कमी के कारण होता है ?
(A) आयोडीन
(B) कैल्शियम
(C) थायरोक्सिन स्राव
(D) थायराइड स्टीमूलेटिंग हार्मोन
8. सुरक्षा परिषद के गैर स्थायी सदस्य कितने वर्षों तक पद धारण करते हैं ?
(A) 3 वर्ष
(B) 2 वर्ष
(C) 6 वर्ष
(D) 5 वर्ष
9. भारत में हीरे कहाँ से उत्खनित होते हैं ?
(A) गोलकोंडा
(B) जयपुर
(C) रत्नागिरि
(D) पन्ना
10. पुस्तक "एडवेंचर्स ऑफ शर्लक होम्स" के लेखक थे
(A) चार्ल्स डिकेंस
(B) ओलिवर गोल्डस्मिथ
(C) आर्थर कॉनन डॉयल
(D) शर्लक होम्स
11. भारत में आयकर की न्यूनतम और अधिकतम दर हैं
(A) 15% और 29%
(B) 20% और 25%
(C) 20% और 50%
(D) 10% और 30%

12. International Women's day is observed on
 (A) Mar. 8
 (B) Mar. 18
 (C) Feb. 28
 (D) Feb. 18
13. Punjab and Haryana receive rainfall from
 (A) Westerly disturbances
 (B) Cyclones in Bay of Bengal
 (C) Both of the above
 (D) None of the above
14. Which of the following is in Aurangabad ?
 (A) Shahjan's tomb
 (B) Tomb of Aurangzeb's queen
 (C) Akbar's tomb
 (D) Babur's tomb
15. Who was the founder of Lodhi Dynasty ?
 (A) Sikander Lodhi
 (B) Ibrahim Lodhi
 (C) Bahlol Lodhi
 (D) Daulat Khan Lodhi
16. In the Constitution of India, the word 'Federal' is used in
 (A) The preamble
 (B) Part - III
 (C) Article 368
 (D) No where
17. Which one amongst the following is not a component of fiscal policy ?
 (A) Taxation policy
 (B) Public debt policy
 (C) Trade policy
 (D) Public expenditure policy
18. India has developed ten new hydropower projects for development to achieve the target of import of 10000 MW of hydropower from a neighbouring country by 2020. Which is that country ?
 (A) Bhutan
 (B) Nepal
 (C) Sri Lanka
 (D) Bangladesh
19. Which of the following countries won the gold medal in cricket in the Asian Games 2010 ?
 (A) Sri Lanka
 (B) Pakistan
 (C) Bangladesh
 (D) India
20. Who is called the architect of the Constitution of India ?
 (A) Jawaharlal Nehru
 (B) M. N. Kamath
 (C) B. R. Ambedkar
 (D) Rajendra Prasad

12. अंतरराष्ट्रीय महिला दिवस कब मनाया जाता है ?
(A) 8 मार्च
(B) 18 मार्च
(C) 28 फरवरी
(D) 18 फरवरी
13. पंजाब और हरियाणा को वर्षा कहाँ से प्राप्त होती है ?
(A) पश्चिमी गड़बड़ी से
(B) बंगाल की खाड़ी में चक्रवात से
(C) उपरोक्त दोनों
(D) उपरोक्त में से कोई नहीं
14. निम्न में से कौन सा मकबरा औरंगाबाद में है ?
(A) शाहजहां का मकबरा
(B) औरंगजेब की रानी का मकबरा
(C) अकबर का मकबरा
(D) बाबर का मकबरा
15. लोधी वंश के संस्थापक कौन थे ?
(A) सिकंदर लोधी
(B) इब्राहिम लोधी
(C) बाहलोल लोधी
(D) दौलत खान लोधी
16. भारतीय संविधान में, "संघीय" शब्द का _____ में प्रयोग किया जाता है ।
(A) प्रस्तावना
(B) भाग - III
(C) अनुच्छेद 368
(D) कहीं नहीं
17. निम्नलिखित में से कौन सा एक राजकोषीय नीति का एक घटक नहीं है ?
(A) कराधान नीति
(B) सार्वजनिक ऋण नीति
(C) व्यापार नीति
(D) सार्वजनिक व्यय नीति
18. भारत ने 2020 तक पड़ोसी देश से 10000 मेगावाट बिजली का आयात करने के लक्ष्य को प्राप्त करने के लिए दस नई पन बिजली परियोजनाओं का विकास किया है। वो देश कौन सा है ?
(A) भूटान
(B) नेपाल
(C) श्रीलंका
(D) बांग्लादेश
19. निम्नलिखित में से किस देश एशियाई खेल 2010 में क्रिकेट में स्वर्ण पदक जीता था ?
(A) श्रीलंका
(B) पाकिस्तान
(C) बांग्लादेश
(D) भारत
20. भारतीय संविधान के संस्थापक के रूप में किसे सम्बोधित किया जाता है ?
(A) जवाहर लाल नेहरू
(B) एम. एन. कामथ
(C) बी. आर. अम्बेडकर
(D) राजेंद्र प्रसाद

ii) General Intelligence and Reasoning Ability

Directions (Q. 21-25) : In all the questions that follow, different symbols have been used with different meanings. For each set of questions you have to assume given statements to be true and then decide which of the two conclusions is/are definitely true. Give answer –

- (A) if only conclusion I is true.
- (B) if only conclusion II is true.
- (C) if either conclusion I or II is true.
- (D) if both are true.

The symbols +, -, ×, ÷ and = are used with the following meanings :

$P + Q$ means P is greater than Q.

$P - Q$ means P is greater than or equal to Q.

$P \times Q$ means P is equal to Q.

$P \div Q$ means P is smaller than Q.

$P = Q$ means P is either smaller or equal to Q.

21. Statements : $M \times X, L \div O, N + M, L = X$
Conclusions : I. $N + L$ II. $X \div O$
22. Statements : $S = F, K \div S, B \times K, R + B$
Conclusions : I. $F + K$ II. $K \div R$
23. Statements : $H = V, A \times Z, H - Z, F + V$
Conclusions : I. $A \times H$ II. $H + A$

24. Statements : $I + O, R - I, Z \times R, J \div Z$
Conclusions : I. $Z \times I$ II. $Z + I$
25. Statements : $Q \div R, C + D, F - R, D \times F$
Conclusions : I. $Q \div C$ II. $C + F$

Directions (Q. 26-28) : Select the alternative to satisfy the relationship in these questions.

26. ACEG : BDFH :: PRTV : ?
(A) QRUZ (B) QSUW
(C) STUR (D) QRST
27. Thermometer : Degrees :: Ammeter : ?
(A) Volts
(B) Calories
(C) Watts
(D) Amperes
28. Arctic : Antarctic :: Cancer : ?
(A) Capricorn
(B) Disease
(C) Equator
(D) Population

Directions (Q. 29 & 30) : Pick the odd one out.

29. (A) Cactus (B) Sand
(C) Mirage (D) Pine

ii) सामान्य बुद्धिमत्ता तथा तार्किक योग्यता

दिशा निर्देश (प्रश्न 21-25) : सभी प्रश्नों में, विभिन्न प्रतीकों को अलग-अलग अर्थों के साथ इस्तेमाल किया गया है। प्रश्नों के प्रत्येक सेट के लिए आपको दिए गए कथन को सत्य मानना है और फिर तय करना है कि दोनों निष्कर्षों में कौन सा पूर्णतः सही है।

उत्तर दें -

- (A) केवल निष्कर्ष I सत्य है।
(B) केवल निष्कर्ष II सत्य है।
(C) निष्कर्ष I या II में कोई एक सत्य है।
(D) दोनों सत्य हैं।

+, -, ×, ÷ और = संकेतों को निम्न अर्थों के अनुरूप इस्तेमाल किया जाता है :

- P + Q का अर्थ है कि P, Q से बड़ा है
P - Q का अर्थ है कि P, Q से बड़ा या बराबर है
P × Q का अर्थ है कि P, Q के बराबर है
P ÷ Q का अर्थ है कि P, Q से छोटा है
P = Q का अर्थ है कि P, Q से छोटा या बराबर है

21. कथन : $M \times X, L \div O, N + M, L = X$
निष्कर्ष : I. $N + L$ II. $X \div O$
22. कथन : $S = F, K \div S, B \times K, R + B$
निष्कर्ष : I. $F + K$ II. $K \div R$
23. कथन : $H = V, A \times Z, H - Z, F + V$
निष्कर्ष : I. $A \times H$ II. $H + A$

24. कथन : $I + O, R - I, Z \times R, J \div Z$

निष्कर्ष : I. $Z \times I$ II. $Z + I$

25. कथन : $Q \div R, C + D, F - R, D \times F$

निष्कर्ष : I. $Q \div C$ II. $C + F$

दिशा निर्देश (प्रश्न 26 - 28 तक) : इन प्रश्नों में संबंध को पूरा करने के लिए विकल्प का चयन करें।

26. ACEG : BDFH :: PRTV : ?

- (A) QRUZ (B) QSUW
(C) STUR (D) QRST

27. थर्मामीटर : डिग्री :: एमीटर : ?

- (A) वोल्ट (B) क्यलोरि
(C) वॉट (D) एम्पेयर

28. आर्कटिक : अंटार्कटिक :: कैसर : ?

- (A) मकर / केप्रीकॉर्न (B) रोग
(C) भूमध्य रेखा (D) जनसंख्या

दिशा निर्देश (प्रश्न 29 & 30) : विषम शब्द ज्ञात करें

29. (A) कैक्टस (B) रेत
(C) मिराज (D) पाइन

30. (A) Cube (B) Cone
(C) Cylinder (D) Trapezium
31. Which word cannot be made using the letters of the phrase "THE CHOICE IS OBVIOUS" ?
(A) Voice (B) Booster
(C) Booth (D) Stoic
32. Complete the given number series :
17, 19, 23, 29, —
(A) 33 (B) 31
(C) 34 (D) 37

Directions (Q. 33-35) : There is some relationship between the two words on one side. The same relationship obtains between the other two words, one of which is missing and given as an alternative below the question. Find the correct alternative :

33. Bud : Flower :: ? : Plant
(A) Seed (B) Flower
(C) Taste (D) Twig
34. Leader : Follower :: Captain : ?
(A) Solder (B) Gate
(C) Sheep (D) Army
35. Angry : ? :: Night : Day
(A) Unkind (B) Stormy
(C) Raging (D) Loving

Directions (Q. 36 & 37) : Each question has 4 (four) alternative responses below it. Select the correct response.

36. An elevator has capacity of 18 adults or 30 children. How many children can board the elevator with 12 adults ?
(A) 6 (B) 10
(C) 15 (D) 16
37. My mother is twice as old as my brother. I am 5 years younger to my brother but three years older to my sister. If my sister is 12 years old, how old is my mother ?
(A) 24 years (B) 30 years
(C) 40 years (D) 50 years
38. What will be the middle digit of the middle number after the following numbers are arranged in descending order ?
268, 197, 678, 129, 259.
(A) 6 (B) 9
(C) 5 (D) 2
39. Which letter should be in the place of the question mark in the following series ?
G H J M ? V
(A) Q (B) S
(C) R (D) U
40. Madhav ranks seventeenth in a class of thirty one. What is his rank from the last ?
(A) 13 (B) 14
(C) 15 (D) 16

30. (A) घन (B) शंकु
(C) सिलेंडर (D) समलंब
31. निम्नलिखित में से किस शब्द को वाक्यांश
"THE CHOICE IS OBVIOUS" के अक्षरों
का उपयोग नहीं बनाया जा सकता है ?
(A) Voice (B) Booster
(C) Booth (D) Stoic
32. दी गई श्रृंखला को पूरा करें :
17, 19, 23, 29, —
(A) 33 (B) 31
(C) 34 (D) 37

दिशा निर्देश (प्रश्न 33 – 35 तक) : एक तरफ के दो शब्दों के बीच में कोई संबंध है। अन्य दो शब्दों के बीच में भी वही संबंध है, जिनमें से एक शब्द लापता है और उस लापता शब्द का पता करने के लिए प्रश्न के नीचे विकल्प दिए गए हैं। सही विकल्प चयन करें :

33. बली : फूल :: ? : पौधा
(A) बीज (B) फूल
(C) स्वाद (D) टहनी
34. नेता : अनुयायी :: कप्तान : ?
(A) टाँका (B) फाटक
(C) भेड़ (D) सेना
35. कुपिता : ? :: रात : दिन
(A) निर्दय (B) तूफानी
(C) क्रोधि (D) स्नेही

दिशा निर्देश (प्रश्न 36 & 37) : प्रत्येक प्रश्न के नीचे 4 (चार) वैकल्पिक प्रतिक्रियाएं दी गई हैं। सही उत्तर का चयन करें।

36. एक लिफ्ट की क्षमता 18 वयस्कों या 30 बच्चों को उठाने की है। 12 वयस्कों के साथ कितने बच्चे लिफ्ट में चढ़ सकते हैं ?
(A) 6 (B) 10
(C) 15 (D) 16
37. मेरी माँ मेरे भाई से दोगुनी आयु की हैं। मैं अपने भाई से 5 वर्ष छोटा हूँ परन्तु अपनी बहन से 3 वर्ष बड़ा हूँ। यदि मेरी बहन की आयु 12 वर्ष है, तो मेरी माँ की आयु क्या है ?
(A) 24 वर्ष (B) 30 वर्ष
(C) 40 वर्ष (D) 50 वर्ष
38. दी गई संख्याओं को अवरोही क्रम में व्यवस्थित करने पर बीच वाली संख्या के बीच का अंक क्या होगा ?
268, 197, 678, 129, 259.
(A) 6 (B) 9
(C) 5 (D) 2
39. निम्नलिखित श्रृंखला में प्रश्न चिह्न के स्थान पर कौन सा अक्षर होना चाहिए ?
G H J M ? V
(A) Q (B) S
(C) R (D) U
40. माधव 31 छात्रों की कक्षा में 17 वें स्थान पर है। पीछे से उसका स्थान क्या है ?
(A) 13 (B) 14
(C) 15 (D) 16

iii) Arithmetical and Numerical Ability

41. Two trains of length 55 metres and 65 metres travel in opposite directions with speed 70 km/hour and 50 km/hour respectively. Find the time taken for them to completely cross one another.
- (A) 10 minutes
(B) 0.06 minutes
(C) 8 minutes
(D) 5 minutes
42. While entering the number 60, it was entered as 66 by mistake. Percentage of error is
- (A) 10%
(B) 60%
(C) 15%
(D) 6%
43. How many numbers are there between 1000 and 5000 which are exactly divisible by 225 ?
- (A) 14
(B) 18
(C) 12
(D) 16
44. A merchant marks his ware 40% more than the cost price and allows 20% discount. What is his profit ?
- (A) 18%
(B) 20%
(C) 12%
(D) 16%
45. Ratio of Father's and Son's present age is 8 : 3. Ten years ago, the Father's age was six times the age of his son. What is the present age of the Father ?
- (A) 50 years
(B) 40 years
(C) 45 years
(D) 60 years
46. $P : Q = 6 : 5$, $Q : R = 2 : 3$, $P : Q : R = ?$
- (A) 15 : 10 : 12
(B) 10 : 15 : 12
(C) 12 : 15 : 10
(D) 12 : 10 : 15
47. 15 workers, working 8 hours per day take 20 days to complete a work. How many days 20 workers working 6 hours per day take to complete the same work ?
- (A) 20
(B) 18
(C) 22
(D) 15

iii) अंकगणितीय एवं संख्यात्मक योग्यता

41. 55 मीटर और 65 मीटर लम्बी दो रेलगाड़ियां विपरीत दिशा में क्रमशः 70 किमी/घंटा और 50 किमी/घंटा की गति से यात्रा कर रही हैं। उन्हें एक दूसरे को पूरी तरह पार/क्रॉस करने में कितना समय लगेगा।
- (A) 10 मिनट
(B) 0.06 मिनट
(C) 8 मिनट
(D) 5 मिनट
42. दर्ज करने समय संख्या को गलती से 60 के बदले 66 लिख गया। गलती का प्रतिशत है
- (A) 10%
(B) 60%
(C) 15%
(D) 6%
43. 1000 और 5000 के बीच कितनी संख्याएं 225 से पूर्णतः विभाज्य हैं ?
- (A) 14
(B) 18
(C) 12
(D) 16
44. एक व्यापारी अपने विक्रय मूल्य को लागत मूल्य से 40% अधिक अंकित करता है और उस पर 20% की छूट देता है। उसका लाभ क्या है ?
- (A) 18%
(B) 20%
(C) 12%
(D) 16%
45. पिता और पुत्र की वर्तमान आयु का अनुपात 8 : 3 है। दस साल पहले, पिता की आयु उसके पुत्र की आयु से छह गुनी थी। पिता की वर्तमान आयु क्या है ?
- (A) 50 वर्ष
(B) 40 वर्ष
(C) 45 वर्ष
(D) 60 वर्ष
46. $P : Q = 6 : 5$, $Q : R = 2 : 3$, $P : Q : R = ?$
- (A) 15 : 10 : 12
(B) 10 : 15 : 12
(C) 12 : 15 : 10
(D) 12 : 10 : 15
47. यदि 15 मजदूर 8 घंटे/दिन काम करें तो वे एक काम को 20 दिनों में पूरा करते हैं। यदि 20 मजदूर 6 घंटे/दिन काम करें, तो वे उसी काम को कितने दिनों में पूरा करेंगे ?
- (A) 20
(B) 18
(C) 22
(D) 15

48. Sixth part of a number exceeds its seventh part by 4. What is the number ?
- (A) 176
(B) 174
(C) 172
(D) 168
49. What is the fifty five percent of two fifths of 1200 ?
- (A) 246
(B) 264
(C) 254
(D) 284
50. The area of a square is three fifth the area of a rectangle. The length of the rectangle is 25 cms. and its breadth is 10 cm less than its length. What is the perimeter of the square ?
- (A) 60 cm
(B) 80 cm
(C) 44 cm
(D) cannot be determined
51. $\frac{4\sqrt{2} + 4\sqrt{3}}{2\sqrt{2} + 2\sqrt{3}} = ?$
- (A) 4
(B) 3
(C) 2
(D) $\frac{1}{2}$
52. How many kg of wheat selling at ₹ 5.20 per kg should be mixed with wheat selling at ₹ 4.40 per kg to make a mixture of 30 kg selling at ₹ 144.80 ?
- (A) 14
(B) 16
(C) 13
(D) 11
53. Three circles with radii 4 cm, 3 cm and 2 cm each touch each other externally. If their centres are P, Q and R, what is the perimeter of triangle ABC ?
- (A) 9 cm
(B) 12 cm
(C) 18 cm
(D) 24 cm
54. If three metallic spheres of radii 6 cm, 8 cm, and 10 cm are melted to form a single sphere, then the diameter of the new sphere will be
- (A) 24 cm
(B) 30 cm
(C) 36 cm
(D) 26 cm

48. किसी संख्या का छठा भाग उसके सातवें भाग से 4 अधिक है। वो संख्या क्या है ?
- (A) 176
(B) 174
(C) 172
(D) 168
49. 1200 के $\frac{2}{5}$ वें भाग का 55% क्या होगा ?
- (A) 246
(B) 264
(C) 254
(D) 284
50. एक वर्ग का क्षेत्रफल, एक आयत के क्षेत्रफल के $\frac{3}{5}$ वें भाग के बराबर है। आयत की लंबाई 25 सेमी और चौड़ाई इसकी लम्बाई से 10 सेमी कम है। वर्ग की परिधि ज्ञात करें।
- (A) 60 सेमी
(B) 80 सेमी
(C) 44 सेमी
(D) निर्धारित नहीं किया जा सकता
51. $\frac{4\sqrt{2} + 4\sqrt{3}}{2\sqrt{2} + 2\sqrt{3}} = ?$
- (A) 4
(B) 3
(C) 2
(D) $\frac{1}{2}$
52. 30 किलो का मिश्रण बनाकर ₹ 5.20 प्रति किलो पर बिकने वाले कितने किलो गेहूं को ₹ 4.40 प्रति किलो वाले गेहूं के साथ मिलाकर ₹ 144.80 में बेचा जाना चाहिए ?
- (A) 14
(B) 16
(C) 13
(D) 11
53. 4 सेमी, 3 सेमी और 2 सेमी की त्रिज्याओं वाले 3 वृत्त एक दूसरे को बाह्य रूप से स्पर्श करते हैं। यदि उनके केन्द्र P, Q और R हैं, तो ABC त्रिकोण की परिधि क्या है ?
- (A) 9 सेमी
(B) 12 सेमी
(C) 18 सेमी
(D) 24 सेमी
54. यदि 6 सेमी, 8 सेमी, और 10 सेमी त्रिज्याओं की तीन धात्विक गोलों को पिघलाकर एक ही गोला बनाया जाए, तो नए गोले का व्यास होगा
- (A) 24 सेमी
(B) 30 सेमी
(C) 36 सेमी
(D) 26 सेमी

A

55. For a certain sum of money the simple interest and compound interest for 2 years are ₹ 360 and ₹ 396. What is the rate of interest ?
- (A) 12%
(B) 11%
(C) 9%
(D) 10%
56. A share of face value ₹ 25 is sold at a discount of ₹ 2.50. If the brokerage is ₹ 0.50 for each share, how many share can be purchased by investing ₹ 6,900 ?
- (A) 250
(B) 350
(C) 300
(D) 200
57. A person travels 7 km towards South, from there he travels 8 km towards East and then again travels 22 km to the North. How far is he now from his starting point ?
- (A) 13 km
(B) 12 km
(C) 17 km
(D) 19 km
58. A railway train 100 meters long is running at the speed of 30 km per hour. In what time will it pass a bridge 80 meters long ?
- (A) 12 seconds
(B) 16.5 seconds
(C) 21.6 seconds
(D) 20 seconds
59. Two quantities are in the ratio 3 : 4. If 5 is added to each of the two quantities, the new ratio obtained is 4 : 5. Find the two quantities.
- (A) 18 and 24
(B) 15 and 20
(C) 12 and 16
(D) 21 and 28
60. A person's total taxable income is ₹ 3,00,000. Out of this for the first ₹ 2,50,000 he need not pay any Income Tax. Amount in excess of ₹ 2,50,000 is taxable at 10% upto ₹ 5,00,000. How much Income Tax he is liable to pay ?
- (A) ₹ 500
(B) ₹ 2,500
(C) ₹ 3,000
(D) ₹ 5,000

55. यदि किसी विशेष राशि पर 2 वर्षों के लिए साधारण ब्याज और चक्रवृद्धि ब्याज ₹ 360 और ₹ 396 है, तो ब्याज दर क्या होगी ?
- (A) 12%
(B) 11%
(C) 9%
(D) 10%
56. अंकित मूल्य ₹ 25 वाले एक शेयर को ₹ 2.50 की छूट के साथ बेचा जा रहा है। यदि प्रत्येक शेयर के लिए ब्रोकरेज ₹ 0.50 है, तो ₹ 6,900 निवेश करके कितने शेयर खरीदे जा सकते हैं ?
- (A) 250
(B) 350
(C) 300
(D) 200
57. एक व्यक्ति दक्षिण की ओर 7 किमी चलता है, यहां से वह पूर्व की ओर 8 किमी चलता है और फिर दोबारा उत्तर की ओर 22 किमी चलता है। अब वह अपने प्रारंभिक बिंदु से कितनी दूरी पर है ?
- (A) 13 किमी
(B) 12 किमी
(C) 17 किमी
(D) 19 किमी
58. एक 100 मीटर लंबी ट्रेन 30 किमी प्रति घंटे की गति से चल रही है। वह 80 मीटर लंबे एक पुल को कितने समय में पार करेगी ?
- (A) 12 सेकंड
(B) 16.5 सेकंड
(C) 21.6 सेकंड
(D) 20 सेकंड
59. दो मात्राओं का अनुपात 3 : 4 है। यदि प्रत्येक मात्रा में 5 जोड़ दिया जाए, तो नया प्राप्त अनुपात 4 : 5 होगा। दोनों मात्राएं ज्ञात करें।
- (A) 18 और 24
(B) 15 और 20
(C) 12 और 16
(D) 21 और 28
60. एक व्यक्ति की कुल कर योग्य आय ₹ 3,00,000 है। जिसमें से उसे पहले ₹ 2,50,000 पर कर देने की आवश्यकता नहीं है। ₹ 2,50,000 से लेकर ₹ 5,00,000 तक कर की दर 10% है। उसे कितने आयकर का भुगतान करना है ?
- (A) ₹ 500
(B) ₹ 2,500
(C) ₹ 3,000
(D) ₹ 5,000

iv) Test of Language : Hindi

भाषा परीक्षण : हिन्दी

61. पीडा शब्द का विशेषण रूप
 (A) पीडित
 (B) पीडी
 (C) पीडे
 (D) पीडाइत
62. उत्तम शब्द का विलोम शब्द
 (A) अधम
 (B) अदम
 (C) आधम
 (D) आदम
63. विद्वान शब्द का स्त्रीलिंग रूप
 (A) विदुषी
 (B) विद्वानी
 (C) विद्वान
 (D) विदुशि
64. सम्राट शब्द का स्त्रीलिंग रूप
 (A) सम्राट (B) सम्राटी
 (C) सम्राटिन (D) सम्राज्ञी
65. जो निरंतर प्रयत्नशील रहे
 (A) अग्रयत्न (B) कर्मठ
 (C) आलसी (D) न आलसी
66. बकरी शब्द का अन्य लिंग रूप
 (A) नर बकरी (B) बकरिया
 (C) बकरा (D) बकर
67. $2\frac{1}{2}$ को हिन्दी में _____ कहते हैं।
 (A) डेढ
 (B) साढे दो
 (C) दो और आधा
 (D) ढाई
68. 'अपना' शब्द का भाववाचक शब्द
 (A) अपनी (B) अपनत्व
 (C) अपनापन (D) आप
69. भूत, भविष्य, वर्तमान देखनेवाला
 (A) दूरदर्शी (B) भूतदर्शी
 (C) त्रिकालदर्शी (D) पारदर्शी
70. दूसरों के सहारे पर रहनेवाला
 (A) स्वलंबी
 (B) स्वावलंबी
 (C) परवलंबी
 (D) परावलंबी
71. वह बंबई जायेगा। इसमें 'वह' _____ पद है।
 (A) नाम (B) सर्वनाम
 (C) क्रिया (D) नाम विशेषण

72. विकर्षण शब्द का विलोम शब्द

- (A) अकर्षण
- (B) आकर्षण
- (C) आकर्षण
- (D) अकर्षण

73. मैंने किताब पढ़ी। इसमें "पढ़ी" _____ पद है।

- (A) नाम
- (B) सर्वनाम
- (C) क्रिया
- (D) क्रियाविशेषण

74. वीर शब्द का विलोम रूप है

- (A) धीर
- (B) पराक्रम
- (C) कायर
- (D) वैर

75. 'पीयूष' शब्द का अर्थ

- (A) विष
- (B) व्योम
- (C) वामा
- (D) अमृत

निम्नलिखित गद्यांश पढ़कर नीचे लिखे प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

विज्ञापन करने प्रधान साधन समाचार पत्र हैं। इस प्रकार के विज्ञापन से विज्ञापन देनेवाले समाचार पत्रों को निकालनेवाले और उसके संबंधी उपभोक्ताओं को जहाँ लाभ इन व्यक्तियों को होता है, जो समाचार पत्रों को पढ़ते हैं। समाचार पत्रों में यदि विज्ञापन न आते तो उनकी मूल्य की संख्या निश्चित रूप से कम हो जायेगी। विज्ञापन शिक्षा की दृष्टि से भी अधिक महत्व होता है। इससे जनता को भी बहुतसी वस्तुओं की जानकारी प्राप्त होती है। विज्ञापन में रंग बिरंगे चित्रों का प्रयोग होता है।

76. विज्ञापन में किसका प्रयोग होता है ?

- (A) कला का
- (B) रंग बिरंगे चित्रों का
- (C) फूलों का
- (D) लोगों का

77. विज्ञापन करने का प्रधान साधन

- (A) चित्र
- (B) समाचार पत्र
- (C) कागज
- (D) कला

78. किसकी दृष्टि से भी विज्ञापन अधिक महत्व होता है ?

- (A) शिक्षा
- (B) काम
- (C) चित्र
- (D) कला

79. समाचार पत्रों में किसकी जरूरत है ?

- (A) शिक्षा
- (B) विज्ञापन
- (C) संख्या
- (D) कला

80. उनकी मूल्य की संख्या कब कम हो जाती है ?

- (A) जानकारी
- (B) चित्र
- (C) विज्ञापन न आते
- (D) रंग न आनेसे

v) Test of Language : English

भाषा परीक्षण : अंग्रेजी

Directions (Q. 81-84) : Read the following passage and answer the items that follow the passage.

Education, without a doubt, has an important functional, instrumental and utilitarian dimension. This is revealed when one asks questions such as 'what is the purpose of education?' The answer, too often, are 'to acquire qualifications for employment/upward mobility, wider (in terms of income) opportunities, and 'meet the needs for' trained human power in diverse fields for national development'. But in its deepest sense education is not instrumentalist. That is to say, it is not to be justified outside of itself because it leads to the acquisition of formal skills or of certain desired psychological social attributes. It must be respected in itself. Education is thus not a commodity to be acquired and then used, but a process of inestimable importance to individuals and society, although it can and does have enormous use value. Education then, is a process of expansion and conversion, not in the sense of converting or turning students into doctors or engineers, but the widening and turning out of the mind the creation, sustenance and development of self critical awareness and independence of thought. It is an inner process of moral intellectual development.

81. What do you understand by the 'instrumentalist' view of education ?
- (A) Education is functional and utilitarian in its purposes
- (B) Education is meant to fulfill human needs
- (C) The purpose of education is to train the human intellect,
- (D) Education is meant to achieve moral development
82. According to the passage, education must be respected in itself because
- (A) It helps to acquire qualifications for employment
- (B) It helps in upward mobility and acquiring social status
- (C) It is an inner process of moral and intellectual development
- (D) All the (A) (B) and (C) given above are correct in this context
83. Education is a process in which
- (A) Students are converted into trained professionals
- (B) Opportunities for higher income are generated
- (C) Individuals develop self-critical awareness and independence of thought
- (D) Qualifications for upward mobility are acquired

84. According to the passage which of the following is TRUE ?

- (A) Education is a process of expansion in the sense of converting students into doctors
- (B) Education doesn't have functional dimension
- (C) Education is a commodity to be acquired
- (D) Education is an inner process of moral development

Directions (Q. 85-88) : Read each sentence below and find out which part of it contains grammatical error. If there is no error, your answer is (D).

- 85. The gentleman (A) / together with his wife and daughter (B) / were drowned. (C)
- 86. People have (A) / ideas about (B) / aeroplanes in ancient times. (C)
- 87. If you stand by me (A) / in my hour of need (B) / I will never forget you. (C)
- 88. The old man told (A) / his son that there was no (B) / such thing for luck. (C)

Directions (Q. 89 & 90): Choose the word or phrase which is nearest in meaning to the keyword.

89. Despot

- (A) poor
- (B) tyrant
- (C) foolish
- (D) insane

90. Knack

- (A) authoritative
- (B) commonplace
- (C) familiar
- (D) trick

Directions (Q. 91 & 92) : Choose the word which is opposite in meaning to the keyword.

91. Malign

- (A) praise
- (B) slander
- (C) defame
- (D) disparage

92. Tacit

- (A) silent
- (B) unexpressed
- (C) expressed
- (D) impertinent

Directions (Q. 93 & 94) : Fill in the blank by selecting the most appropriate word from the four given alternatives.

93. You must teach your brother _____ he will fail.
 (A) before
 (B) otherwise
 (C) because
 (D) since
94. Jaya is one friend, I can always count _____ in times of difficulty.
 (A) with
 (B) after
 (C) at
 (D) on
95. The correctly spelt word is
 (A) acomodation
 (B) accommodation
 (C) accomodation
 (D) accomodation

Directions (Q. 96 & 97) : Choose the correct meaning of the words in capitals from the four alternatives given.

96. The court adjourned SINE – DIE
 (A) definitely
 (B) forever
 (C) indefinitely
 (D) periodically

97. Vice President is the EX-OFFICIO chairman of the Rajya Sabha.

- (A) elected
 (B) selected
 (C) by virtue of his officer
 (D) appointed

98. The plural of "journey" is

- (A) journys
 (B) journies
 (C) journeys
 (D) none of these

99. "He did not tell me where he was working"

The above sentence is a

- (A) simple sentence
 (B) complex sentence
 (C) compound sentence

(D) simple as well as complex sentence

100. "Camel is like the ship of a desert"

The figure of speech employed in the above sentence is

- (A) metaphor (B) hyperbole
 (C) personification (D) simile

SECTION - B

भाग - ब

Post Specific Subject-Related Questions

पोस्ट स्पेसिफिक विषय - संबंधी प्रश्न

101. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
 (A) ਸ਼ਾਰਦਾ
 (B) ਗੁਰਬਾਣੀ
 (C) ਸ਼ਾਹਰੀ
 (D) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
102. ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਕਰਨ ਲਿਖਿਆ
 (A) ਜੋਨ ਨਿਊਟਨ
 (B) ਈ ਪੀ ਬੀਜਮ
 (C) ਵਿਲਿਅਮ ਜੋਰਜ਼
 (D) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
103. 'ਕਮਲ ਉਦੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ', ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ
 (A) ਮੁਖ ਕਿਰਿਆ + ਗਤੀਵਾਚਕ + ਸੰਭਾਵਕ + ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆ
 (B) ਮੁਖ ਕਿਰਿਆ + ਸੰਭਾਵਕ + ਗਤੀਵਾਚਕ + ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆ
 (C) ਮੁਖ ਕਿਰਿਆ + ਗਤੀਵਾਚਕ + ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆ + ਸੰਭਾਵਕ
 (D) ਮੁਖ ਕਿਰਿਆ + ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆ + ਗਤੀਵਾਚਕ + ਸੰਭਾਵਕ
104. ਅੰਤਰ - ਪਾਠਾਤਮਕਤਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ
 (A) ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਹਮਾਨ ਅਨੇਕ ਪਾਠ
 (B) ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ
 (C) ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉੱਪ ਫ਼ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
 (D) ਅੰਦਰਲੇ ਤੇ ਵਾਹਰਲੇ ਪਾਠ
105. 'ਸਤਿਅਮ, ਸ਼ਿਵਮ, ਸੁੰਦਰਮ' ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਨਾਲ ਹੈ?
 (A) ਰਸ
 (B) ਧੁਨੀ
 (C) ਔਚਿਤਯ
 (D) ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ
106. ਸੂਚੀ-1
- (A) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
 (B) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ
 (C) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੈਂਤਮੂਲਕ ਇਤਿਹਾਸ
 (D) ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਤਾਰੀਖ
- ਸੂਚੀ-2
- 1) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ
 2) ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ
 3) ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ
 4) ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚਰਦ

107. ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ
 (A) ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੱਥ
 (B) ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ
 (C) ਸਮਾਜਿਕ ਤੱਥ
 (D) ਸਾਹਿਤਿਕ ਤੱਥ
108. ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ
 (A) ਦਮੋਦਰ, ਪੀਲੂ, ਮੁਕਬਲ ਵਾਰਿਸ
 (B) ਹਾਫਿਜ਼ ਬਰਖੁਰਦਾਰ, ਪੀਲੂ, ਅਹਿਮਦਰਬਾਰ, ਹਸਮ
 (C) ਮੁਕਬਲ, ਵਾਰਿਸ, ਹਾਸਮ, ਕਾਦਰਯਾਰ
 (D) ਪੀਲੂ, ਹਾਫਿਜ਼, ਬਰਖੁਰਦਾਰ, ਵਾਰਿਸ, ਹਸਮ
109. ਹਮਦ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ
 (A) ਰੱਬ ਨਾਲ
 (B) ਰਸੂਲ ਨਾਲ
 (C) ਮੁਰਸ਼ਦ ਨਾਲ
 (D) ਪੀਰ ਨਾਲ
110. ਇਤਿਹਾਸ ਯਥਾਰਥ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ
 (A) ਮਿਸ ਕਥਾ
 (B) ਪਸ਼ੂ ਕਥਾ
 (C) ਦੰਦ ਕਥਾ
 (D) ਨੀਤੀ ਕਥਾ
111. (a) (ਕਥਨ) : ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕ੍ਰਮ-ਬੰਡ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਲੋਕਾਈ ਦਾ ਜੀਵਨ ਢੰਗ, ਰਹਿਣ ਸਾਹਿਣ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ। ਇਹ ਸਥਾਨਕ ਵਰਖਤਾਵਾਂ ਹੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
 (b) (ਕਾਰਨ) : ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਖੇਖਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾਂਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 (A) (a) ਆਸਿਕ ਸਹੀ ਹੈ (b) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਹੈ
 (B) (a) ਗਲਤ ਹੈ (b) ਆਸਿਕ ਸਹੀ ਹੈ
 (C) (a) ਸਹੀ ਹੈ (b) ਆਸਿਕ ਸਹੀ ਹੈ
 (D) (a) ਆਸਿਕ ਸਹੀ ਹੈ (b) ਪੂਰਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
112. ਕਿਹੜਾ ਕਵਿ ਦਰਸਾਈ ਧਾਰਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
 (A) ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ : ਰੁਮਾਂਟਿਕ
 (B) ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ : ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ
 (C) ਹਰਿਭਸਨ ਸਿੰਘ : ਸੁਹਜਵਾਦੀ
 (D) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ : ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ੀਲ

113. ਕਿਹੜਾ ਜੁੱੜ ਸਹੀ ਹੈ?

- (A) ਲੈਕਸਾਨ ਤੇ ਮਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ
- (B) ਕਾਗੜੇ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ : ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ
- (C) ਪੰਜਾਬ : ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ
- (D) ਰੰਗਮੰਚ : ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਘੁੱਮਣ

114.

ਸੂਚੀ-1

- (a) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ
- (b) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ
- (c) Theoretical Linguistics
- (d) Course in General Linguistics

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	4	1	2	3
(B)	3	2	4	1
(C)	2	3	1	4
(D)	ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ			

ਸੂਚੀ-2

- 1) ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ
- 2) ਦੁਨੀ ਚੰਦਰ
- 3) F.D. Saussure
- 4) John Lyons

115. ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

- (A) ਰੂਪਵਾਦ, ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ
- (B) ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਰੂਪਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ
- (C) ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਰੂਪਵਾਦ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ
- (D) ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਰੂਪਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਮਾਰਕਸਵਾਦ

116. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕਾਲ - ਵੰਡ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਆਧਾਰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੈ

- (A) ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ
- (B) ਲੇਖਕ
- (C) ਰਚਨਾ
- (D) ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ

117. (a) (ਕਕਨ) : ਰਚਨਾ - ਪਾਠ ਸੰਬੰਧੀ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਾਠਮੂਲਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮਗਰ ਵਿਧਾਨ ਮੂਲਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

(b) (ਕਾਰਨ) : ਕਿਊਰਿਕ ਸ਼ੇਧ ਕਾਰਜ ਦੀ ਮੂਲ ਬਿਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੇਧ - ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਰਾਹ ਉਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

- (A) (a) ਸਹੀ ਹੈ (b) ਗਲਤ ਹੈ
- (B) (a) ਗਲਤ ਹੈ (b) ਸਹੀ ਹੈ
- (C) (a) ਸਹੀ ਹੈ (b) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹੈ
- (D) (a) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹੈ (b) ਸਹੀ ਹੈ

118. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰੂਪ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ
 (A) ਵੈਦਿਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਤੇ ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ
 (B) ਦਰਦ ਦੀਰਾਨੀ ਤੇ ਦੀਰਾਨੀ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਰਾਹੀਂ
 (C) ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰਾਹੀਂ
 (D) ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਤੋਂ ਵੈਦਿਕ ਤੇ ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ
119. ਲੋਕਯਾਨਕ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਇੱਕਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਹੈ
 (A) ਖੋਜ ਕਰਤਾ, ਵਧਿਆ ਸੰਦ ਅਤੇ ਸੂਚਕ
 (B) ਖੋਜ ਕਰਤਾ, ਸੰਦ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੂਚਕ
 (C) ਨਿਪੁੰਨ ਖੋਜ ਕਰਤਾ, ਸੰਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ
 (D) ਖੋਜ ਕਰਤਾ, ਸੰਦ ਅਤੇ ਸੂਚਕ ਦਾ ਸੁਮੇਲ
120. ਲੋਕ ਨਾਟ ਦਾ ਸਹੀ ਜੁੱਟ ਹੈ
 (A) ਨੋਟੈਕੀ, ਨਕਲਾਂ, ਬਾਜ਼ੀ
 (B) ਪ੍ਰਤਲੀ ਤਮਾਸ਼ਾ, ਨੱਟ ਨੱਟਨੀ, ਸਵਾਂਗ
 (C) ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ, ਰਾਸ ਲੀਲਾ, ਸੂਤਰਧਾਰ
 (D) ਨਕਲਾਂ, ਨੁੱਕੜ ਨਾਟਕ, ਰਾਮ ਲੀਲਾ
121. 'ਦੇਈ ਵੇ ਬਾਬਲਾ ਓਸ ਘਰੇ' ਕੀ ਹੈ ?
 (A) ਘੋੜੀ
 (B) ਸਿੱਠਣੀ
 (C) ਸੁਹਾਗ
 (D) ਸਿਖਿਆ
122. ਫ਼ਰੀਦਾ ਜਿ ਦਿਹਿ ਨਾਲਾ ਕਪਿਆ ਵਿ ਗਲੁ ਕਪਹਿ ਸੁਖ ।
 ਪਵਣਿ ਨ ਇਤੀ ਮਾਮਲੇ ਸਹਾ ਨਾ ਇਤੀ ਦੁਖ ।
 ਸਲੋਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
 (A) ਮਨੁੱਖੀ ਹਸਤੀ ਦੀ ਇਹ ਫ਼ ਲੋਕਿਕਤਾ ਨਾਲ
 (B) ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਭਾਂਜਵਾਦੀ ਰੁਚੀ ਨਾਲ
 (C) ਸੰਸਾਰਕ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ
 (D) ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਨਵਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ
123. ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਹੈ
 (A) ਹਾਸਮ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ
 (B) ਨਜ਼ਾਬਤ ਅਤੇ ਦਮੋਦਰ
 (C) ਕਾਦਰਯਾਰ ਅਤੇ ਪੀਲੂ
 (D) ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ

124. ਸੂਫੀ ਦੀ ਲੌਛਣਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ
 (A) ਕਾਲੀ ਉਨ ਦੇ ਵਸਤਰ, ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ, ਪਹਿਲੀ ਪੰਗਤੀ
 (B) ਇਸ਼ਕ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ੀ, ਦੇਹਧਾਰੀ ਮੁਰਸਿਦ, ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਜੀਵਨ
 (C) ਪਵਿਤਰ ਰੂਹ, ਨਮਾਜ਼, ਰੋਜ਼ਾ
 (D) ਸਰੀਅਤ ਪਾਲਣਾ, ਹੱਜ, ਸੇਖ ਰੰਗ ਦਾ ਵਸਤਰ
125. ਅਦਤਵੰਤਵਾਦ ਦਾ ਸੂਫੀ ਕਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਕਵੀ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਅਸਰ ਪਿਆ
 (A) ਗੁਲਾਮ ਫ਼ਰੀਦ
 (B) ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ
 (C) ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ
 (D) ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ
126. ਮੁਲਤਾਨ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕਿਹੜੇ ਸੂਫੀ ਕਵਿਆਂ ਉੱਪਰ ਵਧੇਰੇ ਅਸਰ ਪਿਆ
 (A) ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ
 (B) ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ
 (C) ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਫ਼ਰੀਦ
 (D) ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਫ਼ਰੀਦ
127. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਹਨ
 (A) ਡਾ. ਲਾਜਵੰਤੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ
 (B) ਡਾ. ਨਾਧੂ ਰਾਮ ਸ਼ਾਰਦਾ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ
 (C) ਡਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ
 (D) ਡਾ. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਤਾਲਿਬ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਹਿਗਲ
128. 'ਪੁਰਸਲਾਤ' ਅਤੇ 'ਅਨਲ ਹੱਕ' ਕਿਸ ਕਾਵਿ ਧਾਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਹਨ
 (A) ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ
 (B) ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ
 (C) ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ
 (D) ਵਾਰ ਕਾਵਿ
129. ਗੁਰਵਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸਿਰਜਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਆਧਾਰ ਹੈ
 (A) ਪਰਮਾਰਥ ਤੇ ਯਥਾਰਥ
 (B) ਸੱਚ ਆਚਾਰ ਤੇ ਵੀਰਾਰਥ
 (C) ਭਗਤੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ
 (D) ਰਹੱਸ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

130. ਅੱਵਲ ਅੱਲਹ ਨੂਰ ਉਪਾਇਆ
 ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ
 ਏਕ ਨੂਰ ਤੇ ਸਭਿ ਜਗੁ ਉਪਵਿਆ
 ਕੋਣ ਭਲੇ ਕੇ ਮੰਦੇ
 ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕੋਣ ਹਨ
 (A) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ
 (B) ਭਗਤ ਕਬੀਰ
 (C) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ
 (D) ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ
131. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਾਣੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਗਿਣਤੀ ਸਹੀ ਹੈ
 (A) 6 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, 13 ਭਗਤ, 10 ਭੱਟ, 7 ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕਵਿ
 (B) 7 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, 14 ਭਗਤ, 9 ਭੱਟ, 6 ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕਵਿ
 (C) 6 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, 12 ਭਗਤ, 12 ਭੱਟ, 6 ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕਵਿ
 (D) 6 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, 15 ਭਗਤ, 11 ਭੱਟ, 4 ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕਵਿ
132. ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਿਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਇਸਦਾ ਮਹਾਤਮ ਹਨ
 (A) ਚਿੰਤਾ ਕਰੋ ਨਾ ਕਾਈ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਰੋਹ ਹੋਈ ਮਹਾ ਮਾਈ ਰਾਕਸ ਮਾਰਕੇ।
 (B) ਦੁਰਗਾ ਪਾਠ ਬਣਾਇਆ ਸਭੇ ਪਉੜਿਆਂ, ਫੇਰ ਨਾ ਜੁਨੀ ਆਇਆ ਫਿਨਿ ਇਹ ਗਾਇਆ।
 (C) ਦੁਰਗਾ ਬੋਣ ਸੁਣੈਈ ਹੱਸੀ ਹੜ - ਹੜਾਇ, ਅਹੀ ਸੀਹ ਮੰਗਾਇਆ ਰਾਕਮ ਭਖਣਾ।
 (D) ਖੰਡਾ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਸਾਜਿ ਕੇ ਜਿਨ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਉਪਾਇਆ, ਕ੍ਰਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸ ਸਾਜਿ,
 ਕੁਦਰਤੀ ਕਾ ਖੇਲ ਰਚਾਇ ਕਣਾਇਆ।
133. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਰਚਿਤ ਜੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫਰੰਗੀਆਂ ਵਿੱਚ
 (A) ਸਮਕਾਲੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਚਿਤਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵੀ ਹੈ
 (B) ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਇਕ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ
 (C) ਰਾਜ ਦਰਬਾਰੀ ਸਾਜਿਸ਼ਾ ਤੇ ਗਦਾਰੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ
 (D) ਹੋਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਲਤਾ ਹੈ
134. ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ
 (A) ਪਾਰਸ ਭਾਗ
 (B) ਭੱਟਾਂ ਦੇ ਸਵੈਈਏ
 (C) ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ
 (D) ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ
135. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੈ
 (A) ਨਿਬੰਧ
 (B) ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ
 (C) ਟੀਕਾ ਕਾਰੀ
 (D) ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ

136. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾ 7 ਚਿੱਤਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਹੈ
- (A) ਨਿਮ ਦੇ ਪੱਤੇ, ਹੁਸੀਨ ਚਿਹਰੇ, ਮੂਰਤਾਂ
(B) ਕੋੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸੱਪ, ਪੱਕੀਆਂ ਚਿੱਟਾਂ, ਸਿਰਨਾਵੇ ਮਿਤਰਾਂ ਦੇ
(C) ਸੁਰਮੇ ਵਾਲੀ ਔਖ, ਹੁਸੀਨ ਚਿਹਰੇ, ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਰੰਗ
(D) ਕੋੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸੱਪ, ਨਿਮ ਦੇ ਪੱਤੇ, ਸੁਰਮੇ ਵਾਲੀ ਔਖ
137. ਡਾ. ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਦੀ ਕਿਸ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਵਿਤ੍ਰੀ - ਸਤਿਆਵਾਨ ਦਾ ਮਾਡਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ
- (A) ਸਿਮਰਿਤੀ ਦੇ ਕਿਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
(B) ਅਸਲੋਂ ਤੇ ਓਹਲੇ
(C) ਕਰੁਣਾ ਦੀ ਛੋਹ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ
(D) ਇਹ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਗੀਤ
138. ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹਨ
- (A) ਬਿਰਖ ਅਰਜ਼ ਕਰੋ, ਦੇਹੀ ਨਾਦ, ਪਾਤਰ ਵਿਪਾਤਰ
(B) ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਹਰਫ਼, ਬਿਰਖ ਅਰਜ਼ ਕਰੋ, ਪੱਤਝੜ ਵਿੱਚ ਪੁੰਗਰਦੇ ਪੱਤੇ
(C) ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ, ਪੱਤਝੜ ਦੀ ਪਾਛੇਬ, ਸੁਰਜੀਤੀ
(D) ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਲਗਦੀ ਵਰਣਮਾਲਾ, ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਲਾਂ, ਸੂਰਜ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼
139. ਨਾਵਲ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰ ਹੋਂਦ - ਵਿਧਿ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦਾ ਸਹੀ ਆਧਾਰ ਹੈ
- (A) ਨਾਵਲ ਵਸਤੂ - ਜਵਾਰਥ ਦੀ ਬਹੁ ਸੰਦਰਭੀ ਬਣਤਰ
(B) ਕਥਾ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਪਾਸਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ
(C) ਨਾਵਲ ਸਮਾਜਕ ਯਵਾਰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਰਥੀ ਪਾਸਾਰ
(D) ਨਾਵਲ ਵਿਹਤਾਂਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸੰਸਮ
140. ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਗੁਣ ਹੈ
- (A) ਆਧੁਨਿਕ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ
(B) ਪੱਛਮੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ
(C) ਪੱਛਮੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜਕ ਯਵਾਰਥ ਦਾ ਸੁਮੇਲ
(D) ਲੋਕ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਮਾਜਕ ਯਵਾਰਥ ਵਿੱਚ ਸੁਮੇਲ
141. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਿਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ
- (A) ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ
(B) ਮੁਢਲਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ
(C) ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਕਾਲ
(D) ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਾਲ

142. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਨਾਟ ਵਿਧਿਆ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਾਟਕਕਾਰ ਹੈ -
- (A) ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ
 - (B) ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਕਣ
 - (C) ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
 - (D) ਆਤਮ ਜੀਤ
143. ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਂਚਲਿਕ ਖੇਤਰ ਹੈ
- (A) ਪੁਆਧ
 - (B) ਦੁਆਬਾ
 - (C) ਮਾਲਵਾ
 - (D) ਦਿੱਲੀ
144. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਸੂਜਾ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕੱਕਟੀ ਦਾ ਜਾਲ ਕਿਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ
- (A) ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਅਸੀਮ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨਾਲ
 - (B) ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀਆਂ ਨਾਲ
 - (C) ਭ੍ਰਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ
 - (D) ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਅਰਥ ਵਿਸ਼ਿਥਾ ਨਾਲ
145. 'ਪੱਤਰ ਦੀ ਬੇੜੀ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਥੀਮ ਹੈ
- (A) ਉਤੇਜਿਤ ਪ੍ਰੇਮ - ਭਾਵਨਾਵਾਂ
 - (B) ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਦਮਿਤ ਭਾਵਨਾਵਾਂ
 - (C) ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਤਿਕੋਣ
 - (D) ਵਿਚਲਿਤ ਕਾਮ ਭਾਵਨਾਵਾਂ
146. ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਟਕ ਹੈ
- (A) ਕਿੰਗ ਮਿਰਜ਼ਾ - ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਠੀ ਤੇ ਸਪੇਰਾ
 - (B) ਪੂਰਨ ਨਾਟਕ - ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਸਾਸਤ੍ਰੀ
 - (C) ਕੱਲ ਕਾਲਜ - ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੰਘ ਬੰਦ ਰਹੇਗਾ
 - (D) ਮੋਇਆ ਸਾਰ - ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨ ਕਾਈ
147. ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸ ਆਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਹੀ ਵਰਤਿਆ
- (A) ਰੂਪਵਾਦੀ
 - (B) ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ
 - (C) ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ
 - (D) ਚਿਹਨ ਵਿਤਿਆਨਕ
148. ਕਿਸੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ
- (A) ਕਿਰਤ ਦਾ ਸੈਲੀਗਰਤ ਅਧਿਐਨ
 - (B) ਸਾਹਿਤ - ਪਾਠ ਦਾ ਚਿਹਨ ਮੂਲਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
 - (C) ਕਿਰਤ ਦਾ ਸਰਵਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ
 - (D) ਸਾਹਿਤ - ਪਾਠ ਦੀ ਪ੍ਰਵਚਨਮਈ ਸਮੀਖਿਆ

149. ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਲੋਕਯਾਨਕ ਅਧਿਐਨ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ

- (A) ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ
- (B) ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ
- (C) ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ
- (D) ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ

150. ਪ੍ਰੋ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

- (A) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ
- (B) ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ
- (C) ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ
- (D) ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ, ਰਚਨਾ ਵਿਚਲੇ ਤਾਨਾਓ ਨੂੰ ਅਨੁਰੂਪਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਨਾਓ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਰਚਨਾ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਹਰਲੇ ਯਥਾਰਥ ਅਤੇ ਕਾਵਿ - ਕਿਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਰੂਪ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਵਿ - ਕਿਰਤ ਦੀ ਸਵੈ - ਸੰਗਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਯਥਾਰਥ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਕ ਦੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਥੀਮ - ਸਿਰਜਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਥੀਮ ਨਾ ਨਿਰੋਲ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤੱਥ ਹੈ ਨਾ ਨਿਰੋਲ ਭਾਸ਼ਕ ਬਣਤਰ। ਥੀਮ ਸਾਹਿਤਿਕ ਹੋਂਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਥੀਮ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਸਵੈ-ਜੰਪੂਰਣ ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਸਤੂ - ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਸਤੂ - ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਅਨੁਰੂਪਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਪਰ ਟਿਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਨੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ :

151. ਲੇਖ ਦਾ ਮੁੱਖ ਥੀਮ ਹੈ

- (A) ਯਥਾਰਥ ਅਤੇ ਕਾਵਿ - ਕਿਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਰੂਪ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ।
- (B) ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਰੂਪ।
- (C) ਆਲੋਚਨਾ ਤੇ ਮੰਟਾ ਆਲੋਚਨਾ।
- (D) ਕਾਵਿ-ਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਹੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿਅਕਤਿਤਵ

152. ਸਵੈ - ਜੰਪੂਰਣਤਾ, ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

- (A) ਪਛਾਣਯੋਗ ਪਿਰਤ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
- (B) ਸੰਰਚਨਾਤਮਿਕ ਨੋਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਯਥਾਰਥ
- (C) ਜਦੋਂ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਥੀਮ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
- (D) ਸਹਿਤ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਹਿਤ ਸੰਚਾਰ

153. ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ

- (A) ਅਭਿਯਾ, ਅਨੁਭਵ, ਸੰਚਾਰੀ ਭਾਵ
- (B) ਵਿਭਾਵ, ਅਨੁਭਵ, ਵਿਅੰਜਨਾ
- (C) ਵਕ੍ਰੇਕਤੀ, ਸਿਵਮ, ਸੁੰਦਰਮ
- (D) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

154. 'ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਸਲਾਇਆਂ, ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ
- (A) ਸੰਸਕਾਰ ਨਾਲ (B) ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ
(C) ਮੇਸਮ ਨਾਲ (D) ਤਿਉਹਾਰ ਨਾਲ

155. ਸੂਚੀ-1

- (a) ਛੁਪਾਰ
(b) ਭੁੱਗਾ
(c) ਰਸਾਕਸ਼ੀ
(d) ਸਾਂਗ

ਸੂਚੀ-2

- 1) ਲੋਕ ਨਾਟਕ
2) ਖੇਡ
3) ਮੇਲਾ
4) ਲੋਕ ਪਕਵਾਨ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	2	4	3	1
(B)	4	1	3	2
(C)	2	3	1	4
(D)	ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ			

156. ਭਾਸ਼ਾ

- (A) ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਟਾ ਹੈ।
(B) ਮਨੁੱਖੀ ਆਵਿਸ਼ਕਾਰ ਹੈ।
(C) ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ।
(D) ਰੱਬੀ ਦਾਤ ਹੈ।

157. ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ

- (A) ਸੰਚਾਰਮਈ
(B) ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ
(C) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ
(D) ਸੁਹਜਾਤਮਕ

158. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

- (A) ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਵਰੰਗਿਆਂ
(B) ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਰ
(C) ਚੌਠਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰ
(D) ਨਜ਼ਾਬਤ ਦੀ ਵਾਰ

159. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਹੈ
- (A) ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ - ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ
 - (B) ਪਾਸ - ਪ੍ਰਯੋਗਵਾਦ
 - (C) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੀਤਮ - ਜੁਝਾਰਵਾਦ
 - (D) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

160. ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ
- (A) ਰੋਮਾਂਸਵਾਦ ਨਾਲ
 - (B) ਆਸ਼ਾਵਾਦ ਨਾਲ
 - (C) ਲੋਕਵਾਦ ਨਾਲ
 - (D) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

161. (a)(ਕਥਨ) : ਭਾਸ਼ਾ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰ ਵਿਨਾਸ਼ੋਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਰੰਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
- (b) (ਕਾਰਨ) : ਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਮਾਡਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਚਾਰਾਤਮਕ ਲੱਛਣਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (A) (a) ਅਤੇ (b) ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ
 - (B) (a) ਸਹੀ ਹਨ ਪਰ (b) ਗਲਤ ਹੈ
 - (C) (a) ਗਲਤ ਹੈ ਪਰ (b) ਸਹੀ ਹੈ
 - (D) (a) ਅਤੇ (b) ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ

162. ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (A) ਲੈਂਗ ਤੇ ਪੈਰੋਲ : ਰੋਮਨ ਜੈਕਬਸਨ
 - (B) ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਨਿਭਾਉ : ਚੈਮਸਕੀ
 - (C) ਕੜੀਦਾਰ ਤੇ ਲੜੀਦਾਰ : ਸਾਸਿਉਰ
 - (D) ਵਿਹਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ : ਯਮਸਲੇਵ

163. ਸੂਚੀ-1
- (a) ਰੁੱਖ ਤੇ ਰਿਸ਼ੀ
 - (b) ਬੰਦੀਵਾਨ
 - (c) ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼
 - (d) ਕਲ੍ਹ ਕਾਲਜ ਬੰਦ ਰਹੇਗਾ
- ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ
(a)	(b)	(c)	(d)
(A) 1	2	3	4
(B) 3	1	4	2
(C) 2	4	1	3
(D) 4	3	2	1

- ਸੂਚੀ-2
- 1) ਵੱਖਰ ਜਮਾਨ
 - 2) ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੰਧੂ
 - 3) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ
 - 4) ਅਜੀਤ ਕੋਰ

164. ਸੂਚੀ-1

- (a) ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ
- (b) ਸਾਧਾਰਨੀਕਰਨ
- (c) ਸ਼ਬਦਾਰਥ
- (d) ਉੱਚ, ਪ੍ਰਸਾਦ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	4	3	1	2
(B)	1	2	4	3
(C)	3	1	4	2
(D)	2	4	3	1

ਸੂਚੀ-2

- 1) ਰਸ ਸਿੱਧਾਂਤ
- 2) ਰੀਤੀ ਸਿੱਧਾਂਤ
- 3) ਧੁਨੀ ਸਿੱਧਾਂਤ
- 4) ਅਲੰਕਾਰ ਸਿੱਧਾਂਤ

165. ਰੂਪਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਬਲ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਹੈ ?

- (A) ਝੁਣੌਤੀ
- (B) ਥੀਮ
- (C) ਪ੍ਰਸੰਗ
- (D) ਸੰਰਚਨਾ

ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਘਰ ਨਿਰਾ ਉਹਦਾ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਦ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਂ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰ ਕਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਖੇ ਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਸਿੰਗਾਰੇ ਦੁਰਲੱਭ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁਥਾਸੀ ਨਹੀਂ ਉਕਰਾ 'ਘਰ' ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਹਿੰਗੇ ਖਿਲਾਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ - ਕਰਤੱਵ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹੋਣਕ ਉਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਜਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਵਾਂਗ ਚੁਣ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ਕਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਸੀਅਤ ਹੋਵੇ ਇਹ ਸ਼ਕਸੀਅਤ ਪਿਆਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸ਼ਕਸੀਅਤ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਤਾਲ ਪਾਉਣਾ ਕੋਈ ਐਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਜੀਵਨ - ਜਾਚ ਹੈ।

166. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ

- (A) ਘਰੇਲੂ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਦੋਵੇਂ ਸਹਿਜ ਰੂਪੀ ਹਨ।
- (B) ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਐਖੀ ਤੇ ਜੜਿਲ ਹੈ।
- (C) ਘਰ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਜੁਟਾਇਆਂ ਜਾਣ
- (D) ਘਰ ਤੇ ਸ਼ਕਸੀਅਤ ਮਿਲ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

167. ਪੈਰੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ

- (A) ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਸਮੁੱਚੀ ਸ਼ਕਸੀਅਤ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- (B) ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਵਾਂਗ ਸਹਿਜ ਤੇ ਤਾਲਮਈ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (C) ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ।
- (D) ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਦੁਰਲੱਭ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁਥਾਸੀ ਨਹੀਂ।

168. ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ
 (A) ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਬੁਲ੍ਹਾ ਸ਼ਾਹ, ਅਲੀ ਹੋਦਰ
 (B) ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਬੁਲ੍ਹਾ ਸ਼ਾਹ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਅਲੀ ਹੋਦਰ
 (C) ਅਲੀ ਹੋਦਰ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਬੁਲ੍ਹਾ ਸ਼ਾਹ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ
 (D) ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਅਲੀ ਹੋਦਰ, ਬੁਲ੍ਹਾ ਸ਼ਾਹ

169. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ 'ਲੋਕ ਵੇਦ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਸਨੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਤਾ
 (A) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ
 (B) ਕਰਨੈਨ ਸਿੰਘ
 (C) ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ
 (D) ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ

170. ਸੂਚੀ-1
 (a) ਖੋਜ-ਸਿੱਧਾਂਤ ਵਿਹਾਰ
 (b) ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ
 (c) ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਸ਼
 (d) ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਸ਼
 ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ

- ਸੂਚੀ-2
 1) ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ
 2) ਕਜਾਰਾ ਬੇਦੀ
 3) ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੌਰੀ
 4) ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	4	1	2	3
(B)	3	2	4	1
(C)	2	3	1	4
(D)	1	4	3	2

171. ਵਿਦਿਆਰਥਿਆਂ ਦਾ ਭਾਵਾਤੰਮਕ ਸਮਾਯੋਜਨ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 (A) ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਦਾ ਗਠਨ
 (B) ਕਲਾਸ ਅਧਿਆਪਨ
 (C) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ
 (D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

172. ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਉਂਦਾ ਹੈ
 (A) ਆਡਿਓ
 (B) ਵਿਡਿਓ
 (C) ਵਿਜੂਅਲ
 (D) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

173. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਆਪਨ ਕੋਸ਼ਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
 (A) ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ ਤੇ ਲਿਖਣਾ
 (B) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨਾ
 (C) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਛਣਾ
 (D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

174. ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ
 (A) ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਉਂਦੀ ਹੈ
 (B) ਕਲਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (C) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (D) ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਕੇ ਉੱਤਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
175. ਸੱਤਵਾਂ ਸਤਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੇ IS.....
 (A) ਅਧਿਆਪਕ ਕੇਂਦਰਿਤ
 (B) ਬਾਲ ਕੇਂਦਰਿਤ
 (C) ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਕੇਂਦਰਿਤ
 (D) ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਅਧਾਰਤ
176. ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਵਿਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ
 (A) ਫਲੰਡਰ
 (B) ਰੇਅਨ
 (C) ਰਿਚਰਡ ਐਂਵਰ
 (D) ਐਮਿਡੋਨ
177. ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
 (A) ਲਾਰੈਂਸ ਕੋਲਕਰਗ (B) ਟੋਰਿਕ ਫਰੌਮ
 (C) ਡੇਨਿਅਲ ਕੋਲਮੇਨ (D) ਬੇਨਜਾਮਿਨ ਬਲੂਮ
178. ਚਰਿਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿਸ ਦਵਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 (A) ਆਤਮ ਬੱਲ (B) ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ
 (C) ਨੈਤਿਕਤਾ (D) ਉਪਰੇਕਤ ਸਾਰੇ
179. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਆਪਨ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਸਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ
 (A) ਵਿਭੇਦਨ ਸਤਰ
 (B) ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਸਤਰ
 (C) ਚਿੰਤਨ ਸਤਰ
 (D) ਬੋਧ ਸਤਰ
180. NUEPA ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
 (A) ਸਿਖਿਅਕ ਨਿਰੀਖਣ
 (B) ਸਿਖਿਅਕ ਏਕਤਾ
 (C) ਸਿਖਿਅਕ ਯੋਜਨਾ
 (D) ਸਿਖਿਅਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

181. ਯਸ਼ਪਾਲ ਕਮੇਟੀ ਰਿਪੋਰਟ (1993) ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ
(A) ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਟੀ (B) ਬੱਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਆਪਨ
(C) ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਨ (D) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
182. ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਕੋਣ ਹਨ
(A) ਏਰਿਕ ਏਚ ਏਰਿਕਸਨ (B) ਜੀਨ ਪਿਆਗੇਟ
(C) ਏਸ ਬਰੂਨਰ (D) ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਿਉਡ
183. ਅਧਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਿਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਉਂਦਾ ਹੈ?
(A) ਵਿਦਿਆਰਥਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ
(B) ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇਣ ਲਈ
(C) ਵਿਦਿਆਰਥਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਜੋਲ ਵਧਾਉਣ ਲਈ
(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
184. ਤੁਸੀਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ
(A) ਤੁਹਾਡੇ ਮਿਤੱਕਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਲ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ
(B) ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
(C) ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੈ
(D) ਤੁਸੀਂ ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ ਡਰਦੇ ਹੋ
185. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ
(A) ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਂ
(B) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਤੱਵ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ
(C) ਮੈਂ ਕਦੀ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਹਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ
(D) ਕੋਈ ਨਹੀਂ
186. ਬੱਚੇ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ
(A) ਉਸਨੂੰ ਕੱਲੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
(B) ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਕਾਰਣ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
(C) ਉਸਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਸਾਮਣੇ ਸਜਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
(D) ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
187. ਜੇ ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
(A) ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਫੰਕਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕਰੋਗੇ
(B) ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਸਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਰੋਗੇ
(C) ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸਾਮਣੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰੋਗੇ
(D) ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਵੋਗੇ

188. ਪਹਿਲਿਆ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (A) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (B) ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (C) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖੋ
 (D) ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ
189. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨਾਲ ਮਦਦਦਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਘੱਟ ਕਰੋਗੇ
 (A) ਦੂਸਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਸਾਮਣੇ ਬਹਿਸ ਕਰਕੇ
 (B) ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ
 (C) ਇਸਦਾ ਕਾਰਣ ਜਾਣਕੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ
 (D) ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸੁਣਾ ਕੇ
190. ਇੱਕੋ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰਵ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਨਜ਼ਰਿਆ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (A) ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ
 (B) ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ
 (C) ਦੂਸਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ
 (D) ਕੁਝ ਨਹੀਂ
191. ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
 (A) ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਕੜ
 (B) ਵਿਹਾਰਿਕ ਹੋਣਾ
 (C) ਆਕਰਸ਼ਕ ਵਿਅਕਤਿਤਵ
 (D) ਉਸਦਾ ਅਮੀਰ ਹੋਣਾ
192. ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ
 (A) ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਤੇ ਆਉਣਗੇ
 (B) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣਗੇ
 (C) ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗਿਆ ਆਦਤਾਂ ਆਉਣ ਗਿਆ
 (D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
193. ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਭ ਦਾ ਵਧਿਆ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ
 (A) ਵਾਸਤਵਿਕ ਨਾਇਕਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣਾ
 (B) ਫਿਲਮੀ ਨਾਇਕਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣਾ
 (C) ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣਾ
 (D) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ
194. ਜੇ ਸਾਰੀ ਕਲਾਸ ਇੱਕ ਮੌਜੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (A) ਮੋਟਾਪੇ ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਰਜਰੂਕਤਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (B) ਪੂਰੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਸਜਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
 (C) ਸਇੰਟੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (D) ਮਾਂ ਪਿਓ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

195. ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਿਆਂ ਵੱਲ ਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ
- (A) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ
(B) ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ
(C) ਸਮਪੂਰਣ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ
(D) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣਾ
196. ਚੰਗਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ
- (A) ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਹੈ
(B) ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵਧਿਆ ਹੈ
(C) ਸਮਪੂਰਣ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
(D) ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ
197. ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿਚ _____ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
- (A) ਪੜ੍ਹਾਉਣ
(B) ਸਿੱਖਣ
(C) ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ
(D) ਸਫਲ ਹੋਣ
198. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ-ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿਚ _____ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ
- (A) ਸਿਰਜਨਾਤਮਿਕ
(B) ਉਪਚਾਰਾਤਮਿਕ
(C) ਸਿਰਜਨਾਤਮਿਕ, ਉਪਚਾਰਾਤਮਿਕ ਅਤੇ ਅਨੁਸੰਧਾਨਤਮਿਕ
(D) ਅਨੁਸੰਧਾਨਤਮਿਕ
199. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਿਕ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- (A) ਸਹੀ
(B) ਗਲਤ
(C) ਅਸਿੱਕ ਸਹੀ ਹੈ
(D) ਅਸਿੱਕ ਗਲਤ ਹੈ
200. ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਕਦੇ ਹੋ
- (A) ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੰਬਾਈ, ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਸੋਹਣ
(B) ਬੱਚੇ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
(C) ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਮਪੂਰਣ ਵਿਕਾਸ
(D) ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

IMPORTANT INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

उम्मीदवारों के लिए महत्वपूर्ण अनुदेश

11. This booklet contains 40 pages.
12. Please check all the pages of the Booklet carefully. In case of any defect, please ask the Invigilator for replacement of the Booklet.
13. **Directions :** Each question or incomplete statement is followed by four alternative suggested answers or completions. In each case, you are required to select the one that correctly answers the question or completes the statement and blacken (●) appropriate circle A, B, C or D by Blue/Black Ball-Point Pen against the question concerned in the Answer-Sheet. (For V.H. candidates corresponding circle will be blackened by the scribe)

14. Mark your answer by shading the appropriate circle against each question. The circle should be shaded completely without leaving any space. The correct method of shading is given below.

Wrong Method	Wrong Method	Wrong Method	Correct Method
☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☐ ☒ ☐	☐ ☐ ☐ ☒

The Candidate must mark his/her response after careful consideration.

15. There is only one correct answer to each question. You should blacken (●) the circle of the appropriate column, viz., A, B, C or D. If you blacken (●) more than one circle against any one question, the answer will be treated as wrong. If you wish to cancel any answer, you should completely erase that black mark in the circle in the Answer-Sheet and then blacken the circle of revised response.
16. A machine will read the coded information in the OMR Answer-Sheet. In case the information is incomplete/different from the information given in the application form, the candidature of such candidate will be treated as cancelled.
17. Use the space for rough work given in the Question Booklet only and not on the Answer-Sheet.
18. You are NOT required to mark your answers in this Booklet. All answers must be indicated in the Answer-Sheet only.

11. इस पुस्तिका में 40 पेज हैं।

12. इस पुस्तिका के सभी पृष्ठों का ध्यानपूर्वक निरीक्षण करें। यदि कोई दोष है, तो निरीक्षक को उसे बदलने के लिए कहें।

13. निर्देश : प्रत्येक प्रश्न अथवा प्रत्येक अधूरे कथन के बाद चार उत्तर अथवा पूरे कथन सुझाये गये हैं। प्रत्येक दशा में आपको किसी एक को चुनना है जो प्रश्न का सही उत्तर दें अथवा कथन को पूरा करें और आपको उत्तर-पत्रिका में उपयुक्त गोलाकार खाने A, B, C या D को नीला या काला बॉल-पॉइंट पेन से काला (●) करना है। (दृष्टिबाधित उम्मीदवारों के लिए संगत गोलाकार लिपिक द्वारा काला किया जाए)

14. प्रत्येक प्रश्न के सामने उचित वृत्त का चिन्हांकन करके अपना उत्तर लिखें। वृत्त को बिना कोई स्थान छोड़े चिन्हांकित करें। चिन्हांकित करने का सही तरीका नीचे दिया गया है।

गलत तरीका	गलत तरीका	गलत तरीका	सही तरीका
☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐ ☐	☐ ☐ ☒ ☐	☐ ☐ ☐ ☒

अभ्यर्थी को अपना उत्तर ध्यानपूर्वक सोच विचार के उपरान्त चिन्हित करना चाहिए।

15. प्रत्येक प्रश्न का केवल एक ही सही उत्तर है। आपको समुचित कॉलम अर्थात् A, B, C या D के गोलाकार खाने को काला (●) करना है। यदि आप किसी प्रश्न के सामने एक से अधिक गोलाकार खाने को भरेंगे (●) तो आपका उत्तर गलत माना जायेगा। यदि आप किसी उत्तर को रद्द करना चाहते हैं तो आप उत्तर-पुस्तिका के उस गोलाकार खाने से काले निशान को पूरी तरह से मिटा दें और तब बदले हुए उत्तर के लिए गोलाकार खाने को काला कर दें।
16. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रिका में भरी गई कूट सूचना को एक मशीन पढ़ेगी। यदि सूचना अपूर्ण है अथवा आवेदन पत्र में दी गई सूचना से भिन्न है, तो ऐसे अभ्यर्थी की अभ्यर्थिता निरस्त समझी जायेगी।
17. कच्चे कार्य के लिए केवल प्रश्न पत्र में दिए गये स्थान का प्रयोग करें। उत्तर-पुस्तिका पर कच्चा कार्य न करें।
18. इस पुस्तिका के अन्दर आपको उत्तर अंकित नहीं करने हैं। उत्तर केवल उत्तर-पत्रिका में ही दें।

Go through instructions given in Page No. 1 (Facing Page)